

Предик А.А. Формування трансверсальних компетентностей майбутніх педагогів у процесі фахової підготовки *Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін: матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції* (26 квітня 2024 року, м. Суми). Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2024. С.132-134.

Предик А.А.

кандидат педагогічних наук, доцент

доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ФОРМУВАННЯ ТРАНСВЕРСАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Анотація. В статті розкрито особливості трансверсальних компетентностей у системі професійної підготовки майбутніх фахівців. Визначено сутність та зміст основних понять; розкрито фактори формування трансверсальних компетентностей у сучасному світі.

Ключові слова: професійна підготовка майбутніх вчителів початкової школи, трансверсальні компетентності, трансверсальні вміння.

Сьогодні у час переосмислення освітніх парадигм виникає потреба у формуванні трансверсальних компетентностей майбутніх фахівців закладу вищої освіти. Ці компетентності, забезпечуючи "трансфер навчання", дозволяють переносити знання, навички та метакогнітивні здібності на розв'язання реальних життєвих ситуацій. Розвиток трансверсальних компетентностей також сприяє розширенню предметних навичок і мотивує студентів до навчання протягом усього життя [1,с.65].

Роль трансверсальних компетенцій у формуванні професійної ідентичності майбутнього вчителя відображена у численних наукових дослідженнях, у тому числі сучасних роботах вчених, які досліджують дане питання, а саме: Л. Горбунова досліджувала філософський аспект формування трансверсальних компетентностей, Т. Вєдь розкрила теоретичні засади формування трансверсальних компетентностей на сучасному етапі розвитку суспільства,

трансверсальні вміння й навички в структурі професійної компетентності вивчала Н.Соболь, В. Петренко та І. Безугла висвітлили проблему формування трансверсальних компетентностей засобами дисциплін соціо-гуманітарної підготовки в умовах закладу вищої освіти та інші.

Трансверсальні компетентності - це навички, здібності та риси особистості, які є ключовими для успішної адаптації та функціонування в сучасному суспільстві. Ці компетентності не обмежуються конкретною сферою знань або професійним полем, а є загальними та універсальними, що означає, що вони можуть бути застосовані у різних контекстах і ситуаціях [2].

Так, за Н. Сободем, трансверсальні вміння і навички визначаються як ті, що відповідають потребам нових спеціальностей і професій, які щойно з'являються на ринку праці. Ці вміння і навички можна набути не лише в процесі професійної діяльності, але й під час дозвілдової діяльності, навчання або тренування. Таким чином, вони є універсальними, здатними застосовуватися в різних контекстах і ситуаціях [3].

Ми переконані, що трансверсальні компетентності - це широкий спектр навичок, які включають у себе не лише технічні або спеціалізовані знання, але й загальнолюдські та міжособистісні вміння. Це необхідність узгодженого розвитку особистості, яка вміє ефективно взаємодіяти з оточуючим світом та вирішувати різноманітні завдання.

Актуальність теми формування трансверсальних компетентностей у сучасному світі та освітніх системах визначається сукупністю факторів:

По-перше, глобалізація ринку праці створює потребу у висококваліфікованих спеціалістах, які можуть успішно працювати в різноманітних командних та міжнародних середовищах. Трансверсальні компетентності, такі як комунікативні навички та здатність до розв'язання складних завдань, стають ключовими для подолання викликів глобального ринку праці.

По-друге, формування трансверсальних компетентностей відіграє важливу роль у розвитку особистості студентів. Вміння аналізувати інформацію,

приймати обґрунтовані рішення та працювати в команді сприяють не лише успішній кар'єрі, але і особистому зростанню.

По-третє, в умовах інформаційного суспільства, де доступ до знань стає все ширшим, важливо розвивати трансверсальні навички, такі як критичне мислення та обробка інформації. Це допомагає студентам ефективно використовувати накопичені знання та адаптуватися до постійно змінюючого середовища.

По-четверте, зростання міжкультурної взаємодії вимагає від майбутніх педагогів міжкультурної компетентності та розуміння різноманіття такої інтеракції. Розвиток таких навичок сприяє формуванню толерантного та відкритого для співпраці світогляду.

По-п'яте, у зв'язку з швидкими змінами у технологіях та суспільстві, гнучкість та творчість стають ключовими компетентностями. Трансверсальні навички сприяють розвитку гнучкості у мисленні та здатності до пошуку інноваційних рішень.

Ці фактори вказують на те, що формування трансверсальних компетентностей має велике значення для успішного функціонування індивіда у сучасному світі та відповідає вимогам сучасної освітньої парадигми.

Отже, формування трансверсальних компетентностей має загальнолюдське значення, адаптуючись до потреб сучасного суспільства та готуючи молоде покоління до успішного подолання викликів сьогодення.

Список літератури:

1. Вєдь Т. М. (2020) Теоретичні засади формування трансверсальних компетентностей на сучасному етапі розвитку суспільства. *Педагогічні науки: зб. наук. пр.* Херсон: Херсон. держ. ун- т., Вип. 93. С. 64-69.

2. Петренко В. О., Безугла І. В. (2018) Формування трансверсальних компетентностей в умовах закладу вищої освіти. Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія і практика : тези конф. Херсон, Режим доступу: http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/19440/1/Petrenko_Bezugla%20тези%20ХНЕУ_березень_2018.pdf.

3. Соболь Н. (2016) Трансверсальні уміння й навички в структурі професійної компетентності перекладача. *Вісник Національної академії державної прикордонної служби України. Серія «Педагогіка»*. Вип. 4. С. 1-9.